

Asia: VN/31820/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö TE-palvelut 2024 - asetuskokonaisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista

Luvun 2§:ssa säädettäisiin, että työnhakija voi hyväksyä Työllistymissuunnitelman ja sitä korvaava suunnitelman joko sähköisesti verkkopalvelussa tai allekirjoittamalla osion. Työvoimaviranomainen voisi vaatia muitakin hyväksymistapoja varmistaa työnhakijan ymmärryksen. Mahdollisissa muissa hyväksymistavoissa olisi huolehdittava, että työnhakija ymmärtää suunnitelman sisällön ja merkityksen. Erityisesti työnhakuvelvollisuuden toimeenpanon kannalta nopea hyväksyminen on tärkeää. Työvoimaviranomaisen tulisi myös huolehtia työnhakijan tunnistamisesta ja yhteydenpitovälineen tietoturvasta. Työvoimaviranomainen päättäisi suunnitelman hyväksymisen tavasta. Jos suunnitelma hyväksytään puhelinkeskustelun aikana tai muulla tavalla, se toimitettaisiin aina myös kirjallisesti työnhakijalle.

Lapin liitto pitää hyvänä, että työllistymissuunnitelman voisi hyväksyä myös digitaalisesti.

Asetuksen luvussa 2 säädetään kansainvälisestä työväilytyksestä. Luvussa säädettäisiin kansainvälisestä työväilytyksestä työnantajalle, joka etsii työntekijää muusta kuin sopimusvaltiosta työhön Suomeen tai Suomesta työhön muuhun kuin sopimusvaltioon. Käytännössä kysymyksessä ovat Euroopan talousalueen ulkopuoliset maat. Työvoimaviranomaisten tulisi jatkossa tarjota kansainvälisen työväilytyksen palveluita työnantajalle, joka etsii työntekijää muusta kuin sopimusvaltiosta Suomeen.

Lapin liitto katsoo, että ehdotettu asetuksen 2. luvun ”Kansainvälinen työväilyty” 3 § on erittäin tarkoituksenmukainen työvoimapulan selättämiseksi ja työvoiman saatavuuden varmistamiseksi.

9 §. Työolosuhteiden järjestelytuella korvattavat kustannukset. Pykälässä säädettäisiin työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen 28 §:ää vastaavasti työolosuhteiden järjestelytuella korvattavista kustannuksista. Pykälään olisi tehty toimivaltaista viranomaista koskevat muutokset.

Lapin liitto katsoo, että työllistymisen tukemisen kannalta olisi tärkeää, että työolosuhteiden järjestelytuella olisi nykyistä suurempi rooli niiden työnhakijoiden työllistymisessä, jotka tarvitsevat monialaista tukea. Valitettavasti monet työnantajat eivät kuitenkaan ole tietoisia tästä tuesta, mikä vähentää sen käyttöä. Siksi tiedottamista asiasta tulisi tehostaa. Asia korostuu, koska palkkatukityöllistämisen ehdot ovat muuttuneet.

Luvussa säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:ää vastaavasti matkoista, joista aiheutuvista kustannuksista työvoimaviranomainen voisi myöntää korvausta.

Lapin liitto toteaa, että asetuksen luvun esitys korvattavista matkoista on kannatettava ja ymmärrettävä erityisesti lappilaisten työnhakijoiden näkökulmasta. Lapissa on pitkät välimatkat ja heikot joukkoliikenneyhteydet. Katsomme, että 6. luvun 11§:ssa esitetty tuen taso on alhainen lappilaisten työnhakijoiden näkökulmasta ja esitämme tason korottamista ja omavastuun laskemista.

Luvussa määritellään kulukorvauksen määrä. 12 §:ssa ehdotetaan kulukorvauksen määrää vastaavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 21 §:ää. Kulukorvauksen määrään vaikuttaa se, järjestetäänkö työllistymistä edistävä palvelu työnhakijan työssäkäyntialueella vai sen ulkopuolella. Palveluun osallistuminen ratkaistaisiin sen pääasiallisen järjestämispaikan perusteella, joka olisi paikka, jossa palvelusta järjestetään arviolta yli 60 prosenttia.

Kulukorvaus maksettaisiin tasasuuruksena koko palvelun ajan, mikä voi johtaa tilanteeseen, jossa työnhakija saa saman korvauksen riippumatta siitä, osallistuuko hän palveluun työssäkäyntialueellaan vai sen ulkopuolella. Tätä ratkaisua esityksessä perustellaan hallinnollisella yksinkertaisuudella.

Lapin liitto katsoo, että järkevämpää olisi maksaa kulukorvaus todellisen toteutuman mukaan. Tämä estäisi keinottelun ja olisi oikeudenmukaisempaa. Yleisen elinkustannusten nousun vuoksi katsomme, ettei nykyinen 9 euroa ja 18 euroa riitä kattamaan todellisia kustannuksia esim. lounaskustannusten ja matkakustannusten suhteen. Lapissa kustannusten nousu korostuu mm. pitkien välimatkojen vuoksi.

13 §. Kulukorvaus Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämässä koulutuksessa.

Ehdotettu pykälä vastaisi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 22 §:ää. Osa Pohjoiskalotin koulutussäätiön Ruotsissa järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvista työnhakijoista asuu koulutusaikana kotonaan Suomessa. Koska heille ei viikonloppuisin aiheudu koulutukseen osallistumisesta kustannuksia, kulukorvausta ei ole perusteltua maksaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 105 §:n 1 momentin mukaisesti seitsemältä päivältä kalenteriviikossa. Tästä syystä pykälässä säädettäisiin, että tällaisessa tilanteessa kulukorvausta maksettaisiin enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa

Lapin liitto toteaa, että kulukorvaus on toiminut hyvin ja palvellut koulutukseen osallistujia asianmukaisesti. Esitys vastaa nykytilaa, eikä tarvetta muutokseen ole.

Asetus 2: Valtioneuvoston asetus työvoimapalveluiden ohjauksesta

1 § 1 momentissa säädettäisiin tavoitteiden valmistelusta. Asetuksessa ehdotetaan, että työ- ja elinkeinoministeriö olisi vastuussa valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta. Neuvottelukunta, johon kuuluu edustajia eri tahoilta kuten ministeriöistä, kunnista ja keskusjärjestöistä, toimisi väylänä si-dosryhmien osallistumiselle valmisteluun ja olisi tukena valtakunnallisten tavoitteiden laadinnassa.

Lapin liitto esittää, että neuvottelukunnan jäseneksi valitaan myös Saamelaiskäräjien edustaja, jotta ajatus palveluiden yhdenvertaisesta järjestämisestä toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Lapin liitto korostaa, että neuvottelukunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien erityisolosuhteet.

2§ momentin 2 kohdan mukaan kunnilla olisi neuvottelukunnassa yhteensä seitsemän jäsentä. Niiden olisi edustettava eri kokoisia kuntia maantieteellisesti ja kielellisesti kattavasti. Kunnat voisivat keskenään ratkaista, miten ne katsovat edustuksen toteutuvan parhaiten. Esityksen mukaan kunnat voisivat esimerkiksi harkita, antavatko ne edustuksessaan painoarvoa erilaisille työvoimapalveluiden järjestämisratkaisuille ja roolille työvoimapalveluiden järjestämisessä, kunhan säännöksen edellytykset täyttyvät. Lisäksi asetuksen 4§ :ssa säädettäisiin neuvottelukunnan asettamista jaostoista, joita olisivat kuntajaosto, tietojaosto ja yhdyspintajaosto.

Lapin liitto muistuttaa, että Lapin työllisyysalueet poikkeavat toimintaympäristöltään muusta maasta. Lapin työllisyysalueet ovat verrattain pieniä n. 8000 – 35 000 työllisellään, mutta pinta-alaltaan maan laajimpia. Koska Lapin toimintaympäristö eroaa esimerkiksi juuri pitkien välimatkojen ja saamelaisvähemmistön vuoksi monin tavoin muusta Suomesta, Lapin liitto katsoo, että Lapista olisi erittäin tärkeää saada kuntaedustus sekä neuvottelukunnan että jaostojen jäseniksi.

Asetuksen 6§ :ssa säädetään lisäksi alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä. Lapin liitto pitää tärkeänä, että yhteistyö- ja seurantakeskustelujen sisällöissä otetaan huomioon työllisyysalueiden välinen yhteistyö ja niistä tehtäisiin myös maakunnallinen yhteenveto.

Asetus 3: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lapin liitto huomauttaa, että asetusluonnoksessa ei viitata kehittämis- ja hallintokeskuksen monialaisten palvelujen tukemiseen. Työllistymisen monialaisen tuen kannalta olisi toivottavaa, että asetuksessa selkeytettäisiin monialaisten palvelujen rooli ja millaista tukea ne tarjoavat.

Asetus 4: Valtioneuvoston asetus työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Ei lausuttavaa.

Asetus 5: Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta

Ei lausuttavaa.

Asetus 6: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista

Ei lausuttavaa.

Asetus 7: Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun asetuksen 13 a §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Riipi Mika
Lapin liitto

Knutars Heli
Lapin liitto - Vaikuttamisen vastuualue